

نقش کارکرد خانواده، احساس تنهایی و مهارت ارتباطی در پیش‌بینی اعتیاد به هرزه‌نگاری در بین دانشجویان

محبوبه پورجعفری^۱

چکیده

هدف اصلی این تحقیق بررسی نقش کارکرد خانواده، احساس تنهایی و مهارت ارتباطی در پیش‌بینی اعتیاد به هرزه‌نگاری دانشجویان بود، روش انجام تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر تمامی دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ است و حجم نمونه برابر ۳۶۴ نفر که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند، ابزار جمع‌آوری داده‌ها مقیاس استفاده مشکل‌ساز از هرزه‌نگاری (PPUS)، مقیاس ارزیابی انطباق‌پذیری و همبستگی خانواده اولسون (LACS)، پرسشنامه احساس تنهایی (LS) و مقیاس مهارت‌های ارتباطی بارتون‌جی، ای (BCS) بود، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار spss24 انجام شد. نتایج یافته‌های تحقیق نشان داد، میزان تاثیر کارکرد خانواده بر اعتیاد به هرزه‌نگاری دانشجویان برابر ۰.۳۴۰، احساس تنهایی برابر ۰.۱۷۱ و میزان تاثیر مهارت‌های ارتباطی بر اعتیاد به هرزه‌نگاری دانشجویان برابر ۰.۳۲۱ بود ($p < 0.05$). عملکرد خانواده جنبه مهم محیط خانوادگی است که سلامت جسمانی، اجتماعی و هیجانی کودکان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. آنچه در خانواده اتفاق می‌افتد و همچنین چگونگی عملکرد آن، می‌تواند عامل کلیدی در ایجاد انعطاف‌پذیری و کاهش خطرات فعلی و آینده مرتبط با رویدادهای ناگوار و شرایط نامناسب باشد.

واژگان کلیدی: اعتیاد به هرزه‌نگاری، کارکرد خانواده، مهارت ارتباطی، احساس تنهایی

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه غیر انتفاعی علم و فرهنگ، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
Mahboobe.pourjafari@yahoo.com

مقدمه

نیاز جنسی یکی از نیازهای مهم انسان است و حرکت صحیح برای ارضای آن موجب آرامش روانی فرد می‌شود. گاهی برخی افراد از راه‌های نامناسب در صدد رفع این نیاز بر می‌آیند. یکی از راه‌های نامناسب هرزه‌نگاری در فضای مجازی است که به شکل‌های مختلف محصولات گوناگونی را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد (ملک احمدی، ۱۳۹۳). تغییرات جهان امروز و پیشرفت فناوری اطلاعات، تغییرات گسترده‌ای در زندگی انسان داشته است. فناوری اطلاعات و ارتباطات با تمام ویژگی‌های مثبت و پیشرفت‌هایی که همراه داشته، باعث برخی آسیب‌های اجتماعی نیز شده است. امروزه هرزه‌نگاری را می‌توان از جمله پر مراجع‌ترین و پرتعدادترین بخش‌های اینترنت برشمرد که ویژگی‌هایی همچون ارزان بودن، متنوع بودن، دسترسی آسان، ناشناخته ماندن کاربر و... سبب شده تا علاوه بر معتادان جنسی عامه مردم در پی تجربه چنین فضایی باشند (ربیعی و رضایا، ۱۳۸۴). کارنس (۱۹۸۰) اعتیاد به سکس و پورنوگرافی و پویایی آن را برای اولین بار به طور علمی مفهوم سازی کرد. مطابق مدل او، استمرار اعتیاد به سکس، استفاده شدید از عکس و فیلم جنسی در طول خود ارضایی، استفاده از روسپی‌ها و اعمال همجنس‌گرایانه، باعث حساسیت‌زدایی شده و در نتیجه به استفاده بیشتر، وقیح‌تر و خطرناک‌تر گردیده و در نهایت به آزار و تخلفات جنسی می‌انجامد (ورس، ۲۰۰۹). میزان وسیعی از هرزه‌نگاری در وبسایت جهانی وجود دارد. برآورد شده است که ۱۲ درصد از استفاده از اینترنت به هرزه‌نگاری اختصاص یافته است، که معادل تقریباً ۲۴.۶ وبسایت یا ۱۵۶ میلیون گیگابایت است (هارپر و هادگینز، ۲۰۱۶). تعداد افرادی که عمدانه یا تصادفی در معرض استفاده از پورنوگرافی قرار دارند، به طور قابل ملاحظه‌ای رو به افزایش است (والک و همکاران، ۲۰۱۷). طبق گزارش آلن و همکاران (۲۰۱۷)، برآورد شده است که ۴۲.۷ درصد از کاربران اینترنت، به تماشای هرزه‌نگاری می‌پردازند و ۲۵ درصد از درخواست‌های موتور جستجوی روزانه، به محتوای هرزه‌نگاری مربوط است، در حالی که مشاهده محتوای آشکار جنسی به ذاته مشکل ساز نیست (هالد و اسمولینسکای و راسر، ۲۰۱۸)، ماهیت در دسترس، مقرون به صرفه بودن و ناشناس بودن هرزه‌نگاری اینترنتی ممکن است منجر به اعتیاد و همچنین اختلالات و نارسایی مرتبط با آن شود (آلن و همکاران، ۲۰۱۷). به عنوان مثال بسیاری از افراد احساسی از یک اجبار قوی به تماشای هرزه‌نگاری اینترنتی را حتی در زمان‌هایی که انجام آن بسیار نامناسب است، مثلاً هنگام کار، در اتاقی که کودکان حضور دارند، یا با کامپیوتری که متعلق به آنان نیست توصیف می‌کنند. برخی از کاربران به سختی تلاش می‌کنند که استفاده شان را متوقف کنند (هارپر و هادگینز، ۲۰۱۶). مطالعات مختلف مواردی نظیر ترغیب و همنوایی، اختلال در فرایند جامعه پذیری، ضعف کنترل نظارت‌های رسمی و غیر رسمی، رهایی از فشارهای جنسی، ضعف در قدرت ابراز وجود و تصمیم‌گیری، حس کنجکاوی و بی‌اطلاعی از عوارض اعتیاد به هرزه‌نگاری (آقابخشی، صادقی و اسکندری، ۲۰۱۹)، اعتماد به نفس پایین (استیفان، ۲۰۱۰)، ضعف در خودکنترلی و اندوه از شکست (جوادی، هاجر و آزاده، ۲۰۱۰) را در پیش‌بینی اعتیاد به هرزه‌نگاری موثر دانسته‌اند. اعتیاد به هرزه‌نگاری نیز همانند سایر پدیده‌های اجتماعی تک‌علتی نیست بلکه مجموعه فردی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی نیز بر این گرایش تأثیر دارند (آقابخشی، صادقی و اسکندری، ۲۰۱۹). یکی از اصلی‌ترین عوامل خانواده است. خانواده نهادی اجتماعی است که همانند آینه‌ای عناصر اصلی جامعه را در خود دارد و انعکاسی از نابسامانی‌های اجتماعی است. هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند به سلامت برسد مگر آنکه از خانواده‌های سالم برخوردار باشد (مرعشیان، ۱۳۹۰). کارکرد خانواده به چگونگی روابط اعضای خانواده، تعامل و حفظ روابط، چگونگی تصمیم‌گیری‌ها و حل مشکلات اعضای خانواده مربوط می‌شود و بر عواملی چون ساختار، نقش، ارتباط ادراک و پویایی‌های شخصیت همسران، تأثیر مستقیم دارد (سیلبورن، زوبریک، میو، ۲۰۱۸). بر اساس اطلاعات موجود از جامعه ایران و نقش خانواده در آن افراد در خانواده پیوند نزدیکی با یکدیگر دارند و با وجود تفاوت‌هایی که با هم دارند از طریق خانواده با یکدیگر مرتبط می‌شوند (مرعشیان، ۱۳۹۰). رفتار خانواده با فرزندان در ایجاد محدودیت‌ها و عدم وجود آموزش‌های جنسی و راه‌های مدیریت این نیاز موجب شده است، جوانان برای ارضای نیاز خود به اطلاعات ماهواره، مطبوعات و اینترنت، روی آورند و به دنبال بدیلی نوین باشند. از آنجا که اولین الگوی جوان در جامعه، خانواده اش است، نوع نگرش و رفتار خانواده در میزان و نحوه استفاده از

رسانه‌های فردی مورد تقلید و یادگیری او قرار می‌گیرد و تأثیر بسزایی در رفتارهای او خواهد داشت. در این راستا بدون شک خانواده نقش اساسی در پرورش و تربیت را فرزندان دارد، این امر نه تنها در رشد جسمی، بلکه رشد روانی، اجتماعی و معنوی فرزندان نیز تأثیر گذار است. نتایج پژوهش‌های خارجی حاکی از آن است که، خانواده را به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل در پیشگیری و یا ایجاد کننده گرایش فرزندان به سمت هرزه نگاری برشمرده اند (پیاکو، کوواکس، ۲۰۱۶). مطالعات مختلف نشان داده اند که احتمال گرایش به سمت هرزه نگاری در فرزندان دارای پدر و مادر معتاد که کمتر از سوی والدین هدایت و نظارت می‌شوند (کیم، کاواک، یان، ۲۰۱۰؛ پاتریک، مارتین، ۲۰۱۸) و مذکر بسیار بالاتر از دیگران است (جیمز، دانیل، ۲۰۱۷). هرگاه الگوهای رفتاری خانواده برای رسیدن به اهداف سودمند باشد عملکرد خانواده کارآمد و در غیر این صورت ناکارآمد است (دوهرتی، بایرد، ۲۰۱۱). یکی دیگر از متغیرهایی که رابطه اش با اعتیاد به اینترنت و گرایش به هرزه نگاری کمتر مورد توجه قرار گرفته است، مهارت‌های ارتباطی است، گرچه تحقیقات نشان می‌دهند که کمبود مهارت‌های ارتباطی با اعتیاد به اینترنت ارتباط دارد (آقایی و جباری فر، ۱۳۹۵)، اما پژوهش‌های اندکی در مورد ارتباط این متغیر با اعتیاد به هرزه نگاری صورت گرفته است. با توجه به اینکه مهارت‌های ارتباطی با احساس تنهایی رابطه منفی دارد (خسروی، صباحی، ناظری، ۱۳۹۳) و در مقابل رابطه مثبتی را با عزت نفس دار است (گوردوگان، کرت، یاساک، ۲۰۱۵) و نتایج مطالعات نشان داده‌اند که تنهایی و عزت نفس با اعتیاد به اینترنت رابطه دارد، پیش بینی می‌شود که کمبود مهارت‌های ارتباطی با اعتیاد به اینترنت رابطه داشته باشد.

تعامل با دیگران و یادگیری از طریق تجربه یکی از روش‌های مطلوب برای رشد فکری و اجتماعی جوانان است، اما زمانی که جوانان زمان زیادی را با اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی سپری می‌کنند، انگیزه آنها برای تعامل با دیگران کم شده، تعامل کمتری در حفظ دوستی‌های واقعی داشته، وقت کمتری را صرف صحبت با خانواده نموده و احساس تنهایی و انزوا روز به روز در آنها گسترش می‌یابد.

امروزه با توجه به پیشرفت تکنولوژی و ماشینی شدن زندگی، یک پدیده شایع در جهان احساس تنهایی است که بیشتر مردم با آن دست به گریبانند (جنسن، ۲۰۱۸). بر خلاف گذشته که تنهایی یک مفهوم مثبت به معنای کناره‌گیری داوطلبانه فرد از درگیری‌های روزمره‌ی زندگی برای رسیدن به اهداف بالاتر زندگی (مانند: تعمق، مراقبه و ارتباط با خداوند) تلقی می‌شد، امروزه در متون روان‌شناختی تنهایی را شامل عناصر اصلی و مهمی مانند احساس نامطلوب فقدان یا از دست دادن همدم، جنبه‌های ناخوشایند و منفی روابط از دست رفته و از دست دادن رابطه با دیگری در نظر می‌گیرند (زربخش بحری، راشدی و خادمی، ۱۳۹۱). احساس تنهایی تجربه‌ای همگانی است و همه آدمیان صرف نظر از جنس، سن، استعداد، نژاد، مذهب و پایگاه اجتماعی اقتصادی در دوره‌ای از زندگی خود آن را تجربه می‌کنند. این احساس ممکن است در موارد گوناگونی از جمله از دست دادن یک ارتباط صمیمانه، ورود به دانشگاه، سفر به یک کشور غریب، در مدرسه یا محل کار جدید ایجاد شود. پپلاثو و پرلمن (۱۹۸۲) احساس تنهایی را عدم هماهنگی میان سطحی از تماس اجتماعی که فرد خواهان آن است یا سطحی از تماس اجتماعی که در واقعیت برقرار کرده است، تعریف کرده‌اند. همچنین تنهایی می‌تواند به صورت واکنشی برای فقدان روابط اجتماعی ضروری یا اهانت به روابط اجتماعی و فقدان گرمی و صمیمیت و هیجان‌ها تعریف شود (اسن و همکاران، ۲۰۱۳). احساس تنهایی زمانی بوجود می‌آید که تماس و رابطه فرد با دیگران کاذب باشد، به نحوی که تجربه عاطفی مشترکی برای این رابطه دوجانبه فرد با دیگران متصور نباشد و انسان در فرآیند تماس با دیگران ارتباط حقیقی و صمیمانه نداشته باشد (درتاج و رجبیان، ۱۳۹۷). نتایج مطالعه مورهان و شوماخر (۲۰۱۱)، مسج (۲۰۱۳) نشان داد بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت و استفاده از محتوای مستهجن رابطه معناداری وجود دارد.

بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی، بسیاری از روش‌های ارتباطی زمانی که افراد بسیار خردسال بوده‌اند شکل گرفته است. این شکل‌گیری از طریق الگوبرداری یا تقلید می‌باشد. والدین عموماً اولین و بهترین الگوی افراد می‌باشند، لذا افزایش روز افزون اعتیاد به هرزه نگاری یکی از مهم‌ترین مشکلات جامعه امروزی را می‌توان در روابط فرد با خانواده جستجو کرد. از

سویی دیگر بررسی مطالعات و پژوهش‌های پیشین داخلی نشان می‌دهند علی‌رغم گسترش روز افزون اعتیاد به هرزه نگاری و دسترسی آسان دانشجویان به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی و از سویی دیگر درگیری و گرفتاری‌های خانواده، تاکنون نقش خانواده‌ها در گرایش به اعتیاد به هرزه نگاری مورد توجه قرار نگرفته است. همچنین در مطالعات انجام گرفته در سالهای پیش نقش متغیرهای مختلفی از جمله احساس تنهایی و مهارت ارتباطی در اعتیاد با اینترنت مورد بررسی قرار گرفته ولی نقش این متغیرها در اعتیاد به هرزه نگاری مورد بررسی قرار نگرفته است. در نتیجه هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش احساس تنهایی، مهارت ارتباطی و کارکرد خانواده در پیش‌بینی اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان است.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش: روش انجام تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی و از لحاظ هدف بنیادین است.

جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه آماری پژوهش حاضر تمامی دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی دانشگاه علم و فرهنگ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ است، که تعداد آنها ۶۹۴۰ نفر است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت در دسترس است. برای تعیین حجم نمونه از جدول استاندارد کرجسی و مورگان استفاده شد که بر اساس این جدول حجم نمونه برابر ۳۶۴ نفر است. ملاک‌های ورود به مطالعه دانشجوی مقطع کارشناسی بودن، نداشتن دو ترم متوالی مشروطی، نداشتن سابقه بیماری‌های روحی و روانی بوده است. ملاک‌های خروج از مطالعه نیز ابتلای به بیماری صعب‌العلاج یا بیماری‌های روحی و روانی، مشروطی دو ترم متوالی و انصراف از تحصیل بوده است.

ابزار گردآوری داده‌ها و پایایی و روایی

مقیاس استفاده‌شده مشکل‌ساز از هرزه نگاری (PPUS)

این مقیاس یک ابزار ۱۲ آیتمی است که بوسیله کر و همکاران (۲۰۱۴) طراحی شده است. این ابزار از یک مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای (هرگز=۰، به ندرت=۱، گاهی اوقات=۲، معمولاً=۳، بیشتر اوقات=۴ و همیشه=۵) برخوردار است. این مقیاس ۴ مولفه دارد که عبارتند از: مشکلات روانشناختی و اجتماعی، تمایل شدید به استفاده، ناتوانی در کنترل و استفاده به منظور فرار یا پرهیز از هیجان‌های منفی. آلفای کرونباخ این زیر مقیاس‌ها ۰/۹۱، ۰/۸۶، ۰/۷۵، ۰/۹۳ گزارش شده است (کر و همکاران، ۲۰۱۴). ضریب پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه کفاشی (۱۳۹۶) برای زیر مقیاس‌های آن به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۷۹ و ۰/۹۰ بوده است و در مطالعه نوابخش و همکاران (۱۳۹۵) مقدار پایایی آن به ترتیب برابر ۰/۸۸، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ بود.

مقیاس ارزیابی انطباق‌پذیری و همبستگی خانواده اولسون (LACS)

این مقیاس به وسیله دیوید اچ. اولسون، یو آو لاوی (۱۹۸۵) ساخته شده است که از ۴۰ گویه و ۲ خرده مقیاس انسجام (۲۰ پرسش) و انطباق (۲۰ پرسش) تشکیل شده است که به منظور سنجش انطباق و انسجام خانوادگی بکار می‌رود. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای می‌باشد که برای گزینه‌های "هرگز"، "به ندرت"، "گاهی اوقات"، "غالباً"، "همیشه" بترتیب امتیازهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ در نظر گرفته می‌شود. مقیاس ارزیابی انطباق و انسجام خانوادگی با جمع بستن تمامی ماده‌ها برای دستیابی به نمره کل و جمع بستن نمره ماده‌های زوج برای دستیابی به نمره انسجام و جمع بستن نمره ماده‌های فرد، جهت دستیابی به نمره انطباق نمره گذاری می‌شود. هر چه نمره انسجام بالاتر باشد، گفته می‌شود خانواده در هم تنیده‌تر است و هر چه نمره انطباق بالاتر باشد هرج و مرج در خانواده بیشتر است. در پژوهشی که بوسیله مظاهری و همکاران انجام شد اعتبار ارزشیابی سازی‌پذیری و پیوستگی خانواده بوسیله آلفای کرونباخ برای بعد پیوستگی ۰/۷۴ و برای بعد انطباق‌پذیری ۰/۷۵ بدست آمد. میزان پایایی پرسش‌نامه در مطالعه یوسفی و خیر (۱۳۹۱) برابر (۰.۸۲۰) بود.

پرسشنامه احساس تنهایی (LS)

در این پژوهش از مقیاس تنهایی آشر، هایمل و رنشاو (۱۹۸۴) استفاده شد. این مقیاس دارای ۲۴ سوال است که ۸ سوال آن انحرافی است و به موضوعات مورد علاقه آزمودنی‌ها مربوط است، اما در نمره گذاری مقیاس احساس تنهایی از آنها استفاده نمی‌شود. بنابراین سوال‌های اصلی مقیاس ۱۶ سوال است. نمره گذاری سوال‌ها روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای از "کاملاً همیین طور است" در یک سو تا "اصلاً اینطور نیست" از سوی دیگر صورت می‌گیرد. اعتبار مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران در پژوهش ویلمالای (۲۰۱۰)، ۰/۸۸ بدست آمد. اعتبار مقیاس احساس تنهایی با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد. میزان پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه کاظمی سیرکانه و همکاران (۱۳۹۶) برابر ۰/۹۴ بود.

مقیاس مهارت‌های ارتباطی بارتون جی، ای (BCS)

این آزمون حاوی ۱۸ گویه است که با مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت درجه بندی می‌شود. این آزمون ۳ حوزه‌ی مهارت‌های کلامی، مهارت‌های شنود و مهارت‌های بازخورد را اندازه‌گیری میکند. کمترین نمره کسب شده در این آزمون ۱۸ و بیشترین آن ۹۰ است. نمره بالا در این آزمون، نشان دهنده‌ی مهارت‌های ارتباطی بالا است. پایایی این پرسشنامه طی پژوهشی توسط نظری و همکاران (۱۳۸۹) براساس آلفای کرونباخ محاسبه که برابر ۰/۸۱ گزارش گردیده است.

یافته‌های پژوهش

فرضیه اول: کارکرد خانواده اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان را پیش بینی می‌کند.

ضرایب همبستگی، ضریب تعیین، ضریب تعدیل یافته و خطای معیار در جدول ۱ نشان داده شده است. با توجه به این جدول می‌توان بیان کرد که میزان همبستگی متغیر کارکرد خانواده با اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان برابر ۰/۶۱۳ می‌باشد. همچنین ضریب تعیین حاصل برابر با ۰/۳۷۳ و ضریب تعیین تعدیل یافته براساس متغیر وارد شده در تحلیل، برابر با ۰/۳۴۰ یا حدود ۳۴ درصد به دست آمده است؛ یعنی بیش از ۳۴ درصد از تغییرات متغیر اعتیاد به هرزه نگاری از طریق کارکرد خانواده تبیین شده است و مابقی تغییرات این میزان (۶۶ درصد) متعلق به سایر متغیرهایی است. مقدار F برابر است با ۳۳۳/۸۰۳ و دارای سطح معناداری ۰/۰۰۱ می‌باشد. بنابراین ضریب تعیین تعدیل یافته بدست آمده به لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۱: ضرایب همبستگی چند گانه، ضریب تعیین، ضریب تعدیل یافته و خطای معیار برآورد

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل یافته	خطای معیار برآورد	F
۰/۶۱۳	۰/۳۷۳	۰/۳۴۰	۴/۴۲	۳۳۳/۸۰

جدول ۲، نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که ضریب رگرسیون کارکرد خانواده برابر با ۰/۳۹۴ می‌باشد. ضریب رگرسیون استاندارد شده برای این متغیر برابر با ۰/۳۷۴ برآورد شده است. میزان برآورده شده برای آزمون t برابر با ۹/۵۳ و با توجه به مقدار معناداری آن (۰/۰۰۰۱) در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار می‌باشد.

جدول ۲: ضرایب استاندارد شده و استاندارد نشده رگرسیونی متغیر موثر بر اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان

مدل	ضریب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	T آزمون	سطح معناداری
	b	مقدار (بتا) β		
مقدار ثابت	۰/۷۷۱	۰/۹۰۳	۸۵۴	۰/۰۳۴

کارکرد خانواده	۳۹۴	۰۴۱	۳۷۴	۹۰۳۱	۰/۰۰۰۱
----------------	-----	-----	-----	------	--------

فرضیه دوم: احساس تنهایی اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان را پیش بینی می کند. ضرایب همبستگی چند گانه، ضریب تعیین، ضریب تعدیل یافته و خطای معیار در جدول ۳ نشان داده شده است. با توجه به این جدول می توان بیان کرد که میزان همبستگی متغیر احساس تنهایی با اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان برابر ۰.۴۳۸ می باشد. همچنین ضریب تعیین حاصل برابر با ۰.۱۹۱ و ضریب تعیین تعدیل یافته براساس متغیر وارد شده در تحلیل، برابر با ۰.۱۷ یا حدود ۱۷ درصد به دست آمده است؛ یعنی ۱۷ درصد از تغییرات متغیر اعتیاد با هرزه نگاری دانشجویان از طریق این متغیر تبیین شده است و مابقی تغییرات این میزان (۸۳ درصد) متعلق به سایر متغیرهایی است که در این مطالعه و فرضیه‌های تحقیق دیده نشده‌اند است. همچنین آزمون معناداری ضریب تعیین (F) نشان می دهد که آیا ضریب تعیین به دست آمده به لحاظ آماری معنادار است یا نه. بر این اساس مقدار F برابر است با نسبت متوسط واریانس رگرسیون به متوسط واریانس باقیمانده، که برابر با ۱.۷۵ و دارای سطح معناداری $S=0.0001$ می باشد، یعنی در سطح ۹۹ درصد معنی دار شده است. بنابراین ضریب تعیین تعدیل یافته بدست آمده به لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۳: ضرایب همبستگی چند گانه، ضریب تعیین، ضریب تعدیل یافته و خطای معیار برآورد

ضریب همبستگی چند گانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل یافته	خطای معیار برآورد	F	Sig
۰.۴۳۸	۰.۱۹۱	۰.۱۷۱	۰.۴۶	۱.۷۶	۰.۰۰۰۱

متغیرهای موثر بر اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان

ضریب رگرسیون برای متغیر احساس تنهایی، برابر با ۰.۴۸۱ می باشد. ضریب رگرسیون استاندارد شده برای این متغیر برابر ۰.۱۷۵ برآورد شده است. برای آزمون t برابر با ۲.۹۱ و با توجه به مقدار معناداری آن (۰.۰۲۱) در سطح ۹۵ درصد اطمینان معنادار می باشد. بنابراین می توان فرضیه H1 را پذیرفت و فرض H0 رد می شود. بنابراین فرضیه دوم تایید می شود.

جدول ۴- ضرایب استاندارد شده و استاندارد نشده رگرسیونی متغیر موثر بر اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان

مدل	ضریب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	T آزمون	سطح معناداری
	B	مقدار B		
مقدار ثابت	۰.۲۱۷	۰.۱۶۵	۰.۶۷۸	۰.۰۲۳
احساس تنهایی	۰.۴۸۱	۰.۲۱۱	۲.۹۱	۰.۰۲۱

فرضیه سوم: مهارت‌های ارتباطی اعتیاد به هرزه‌نگاری دانشجویان را پیش‌بینی می‌کند. میزان همبستگی مهارت‌های ارتباطی با اعتیاد به هرزه‌نگاری دانشجویان، برابر ۰.۵۸۹ می‌باشد. همچنین ضریب تعیین حاصل برابر با ۰.۳۴۶ و ضریب تعیین تعدیل یافته براساس متغیر وارد شده در تحلیل، برابر با ۰.۳۲۱ یا حدود ۳۲ درصد به دست آمده است؛ یعنی ۳۲ درصد از تغییرات متغیر اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان از طریق این متغیر تبیین شده است و مابقی تغییرات این میزان (۶۶ درصد) متعلق به سایر متغیرهایی است که در این مطالعه و فرضیه‌های تحقیق دیده نشده‌اند. همچنین آزمون معناداری ضریب تعیین (F) نشان می دهد که آیا ضریب تعیین به دست آمده به لحاظ آماری معنادار است یا نه. بر این اساس مقدار F برابر است با نسبت متوسط واریانس رگرسیون به متوسط واریانس باقیمانده، که برابر با ۲.۴۷ و دارای

سطح معناداری $S=0.0001$ می باشد، یعنی در سطح ۹۹ درصد معنی دار شده است. بنابراین ضریب تعیین تعدیل یافته بدست آمده به لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۵- ضرایب همبستگی چند گانه، ضریب تعیین، ضریب تعدیل یافته و خطای معیار برآورد

Sig	F	خطای معیار برآورد	ضریب تعیین تعدیل یافته	ضریب تعیین	ضریب همبستگی چند گانه
۰.۰۰۰۱	۲.۴۷	۱.۳۴	۰.۳۲۱	۰.۳۴۶	۰.۵۸۹

ضریب رگرسیون برای متغیر مهارت های ارتباطی، برابر با ۰.۲۳۱ می باشد. ضریب رگرسیون استاندارد شده برای این متغیر برابر ۰.۳۳۶ برآورد شده است. برای آزمون t برابر با ۲.۴۶ و با توجه به مقدار معناداری آن (۰.۰۳۱) در سطح ۹۵ درصد اطمینان معنادار می باشد.

جدول ۶- ضرایب استاندارد شده و استاندارد نشده رگرسیونی متغیرهای موثر بر اعتیاد به هرزه نگاری دانشجویان

مدل	ضریب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده		T آزمون	سطح معناداری
		مقدار B	انحراف معیار		
مقدار ثابت	۰.۵۱۷	۰.۱۴۳		۱.۳۹	۰.۰۰۱
مهارت های ارتباطی	۰.۲۳۱	۰.۱۲۱	۰.۳۱۴	۱۰.۲۷	۰.۰۳۱

نتیجه گیری

هدف اصلی این پژوهش نقش کارکرد خانواده، احساس تنهایی و مهارت اجتماعی در پیش بینی اعتیاد به هرزه نگاری در بین دانشجویان بود. نیاز جنسی یکی از نیازهای مهم و سرکش بشری است. بدترین و غیر طبیعی ترین راه ارضای این نیاز، استفاده از فیلم و عکس های پورنو است که نه تنها این نیاز را آرام نمی کند، بلکه به بدترین نحو ممکن آن را تحریک کرده و به انحراف می کشاند. امروزه با توجه به نقشی که تاکنون در ابعاد مختلف زندگی داشته اند، نمی توان آن ها را نادیده گرفت. در حال حاضر اینترنت ابزاری مناسب برای توسعه افکار و اندیشه های بشری محسوب می شود به شرط آن که در راه صحیح استفاده شود. افراد باید برای ورود به دنیای مجازی اطلاعات کافی در اختیار داشته باشند تا دچار مشکلات مالی و اجتماعی نشوند. ارتباطات سالم در فضای مجازی و لزوم هوشیاری جوانان و خانواده ها نسبت به تهدیدات فضای سایبری در درجه ی نخست اولویت قرار دارد. پیشگیری از آسیب های اجتماعی و توجه والدین به رفتار فرزندان بسیار مهم می باشد و برای جلوگیری از هم پاشیدگی خانواده ها، والدین باید تا حدودی به فناوری های روز دنیا مسلط باشند و آگاه باشند که تغییر در رفتار فرزندان به معنای ایجاد تغییر در طرز فکر آن هاست و هنگامی که بنیان فکری و شخصیت آن ها به صورت ناصحیح شکل گیرد، راه نفوذ بیگانگان به حریم خصوصی افراد و محیط امن خانواده باز می شود.

عملکرد خانواده به چگونگی روابط اعضای خانواده، تعامل و حفظ روابط، چگونگی تصمیم گیری ها و حل مشکلات اعضای خانواده می بود می شود، به عبارت دیگر، عملکرد خانواده جنبه مهم محیط خانوادگی است که سلامت جسمانی، اجتماعی و هیجانی کودکان را تحت تاثیر قرار می دهد. آنچه در خانواده اتفاق می افتد و همچنین چگونگی عملکرد آن، می تواند عامل کلیدی در ایجاد انعطاف پذیری و کاهش خطرات فعلی و آینده مرتبط با رویدادهای ناگوار و شرایط نامناسب باشد. محیط بر

انگیزنده و پرورش دهنده، کودکان را قادر می‌سازد تا یاد بگیرند و پیشرفت کنند، بر عکس محیط خانوادگی ناکارساز می‌تواند برای بسیاری از جنبه‌های فرزندان از جمله گرایش به هرزه‌نگاری و احساس تنهایی آنان مضر باشد. تعامل با دیگران و یادگیری از طریق تجربه یکی از روش‌های مطلوب برای رشد فکری و اجتماعی جوانان است، اما زمانی که جوانان زمان زیادی را با اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی سپری می‌کنند، انگیزه آن‌ها برای تعامل با دیگران کم شده، تعامل کم‌تری در حفظ دوستی‌های واقعی داشته، وقت کم‌تری را صرف صحبت با خانواده نموده و احساس تنهایی و انزوا روز به روز در آن‌ها گسترش می‌یابد. از سویی دیگر، احساس تنهایی زمانی بوجود می‌آید که تماس و رابطه فرد با دیگران کاذب باشد، به نحوی که تجربه عاطفی مشترکی برای این رابطه دوجانبه فرد با دیگران متصور نباشد و انسان در فرآیند تماس با دیگران ارتباط حقیقی و صمیمانه نداشته باشد.

منابع

- ابراهیمی، نازیلا، فلاح، محمدحسین، سامانی، سیامک، وزیری، سعید(۱۳۹۹)، عوامل و زمینه‌های احساس تنهایی زنان، فصلنامه علمی - پژوهشی زن و جامعه، سال یازدهم، ۲۸-۱.
- امری، مرتضی(۱۳۸۹). رابطه‌ی بین هوش هیجانی و مهارت‌های ارتباطی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه اصفهان و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مدیریت اطلاعات سلامت، دوره‌ی هشتم، شماره‌ی پنجم. ۶۷۲-۶۶۲.
- امینی، زرار(۱۳۸۷). بررسی رابطه‌ی هوش هیجانی با خودکارآمدی و سلامت روان و مقایسه‌ی آن در دانش‌آموزان ممتاز و عادی پسر دوره‌ی متوسطه‌ی شهرستان اشنویه. دانش و پژوهش در روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان(اصفهان)، شماره‌ی سی و پنجم و سی و ششم، صص: ۱۲۲-۱۰۷.
- اوشلی، دیوید، مایل اودنشتین(۱۳۹۳)، نظریه جامعه‌شناسی، اصول و مبانی کلاسیک، ترجمه سید علی اکبر میر مهد حسینی، کرمان، دانشگاه شهید باهنر.
- بختیاروند، مریم، فیاض، ایراندخت(۱۳۹۷)، هرزه‌نگاری: چالشی فراروی تربیت جنسی از دیدگاه اسلام، دوره ۳۶، شماره ۳۹.
- بهراری، ف(۱۳۸۹). ارزیابی و مقایسه کارایی خانواده بین زوج‌های غیر طلاق و زوج‌های در حال طلاق مرجوعی به بخش روانپزشکی سازمان پزشکی قانونی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- پیکرستان، ع(۱۳۹۰). بررسی عملکرد خانواده‌های دختران فراری و مقایسه آن با دختران عادی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مددکاری اجتماعی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- توسلی، غلامعباس(۱۳۹۴)، نظریه‌های جامعه‌شناسی، تهران، سمت.
- حیدریان، خاطره(۱۳۹۶)، رابطه بین میزان و نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی، بلوغ زودرس، احساس تنهایی، ارتباط با جنس مخالف و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهرستان آبدانان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- خلج آبادی فراهانی، فریده(۱۳۹۸)، مراجعه با محتوای خارج عرف جنسی در اینترنت و فضای مجازی و تاثیرات رفتاری در نوجوانان، نشریه خانواده پژوهی.
- درویش ملا، مهدی، شیرازی، محمود، نیک منش، زهرا(۲۰۱۷). نقش دشواری در تنظیم هیجان و راهبردهای کنترل رفتار روی استفاده از هرزه‌نگاری.
- دیکنز، پیتتر(۱۳۹۷)، جامعه‌شناسی شهری، ترجمه حسین بهروان، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی.

رحیم زاده، سوسن، پوراعتماد، حمیدرضا، عسگری، علی، حجت، محمدرضا (۱۳۹۰). مبانی مفهومی احساس تنهایی، مطالعه کیفی، دوره ۸، شماره ۳۰.

زاده محمدی، علی، ملک خسروی، غفار (۱۳۸۵)، بررسی مقدماتی ویژگی های روان سنجی و اعتباریابی مقیاس سنجش کارکرد خانواده، نشریه خانواده پژوهی، دوره ۲، شماره ۶.

ستوده، هدایت الله (۱۳۹۰)، آسیب شناسی اجتماعی، تهران، انتشارات آوای نور .

کروم، وریدلی، ج (۱۳۸۴)، زوج درمانی کاربردی با رویکرد سیستمی-رفتاری، ترجمه اشرف السادات موسوی، تهران، انتشارات مهر کاویان.

محسنی، منوچهر (۱۳۹۵). مقدمات جامعه شناسی. تهران: نشر دوران.

منصوری، مرتضی (۱۳۹۶)، نقش میانجی گر احساس تنهایی در رابطه بین سرمایه اجتماعی و گرایش به شبکه اجتماعی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

میردریکوند، فضل اله (۱۳۸۷). بررسی احساس تنهایی با عملکرد تحصیلی، اضطراب، افسردگی و عزت نفس در دانش آموزان پسر مدرسه راهنمایی شهرستان پلدختر. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران اهواز.

نجفی، علیرضا، اردلان، سهراب (۱۳۹۲)، بررسی انگیزه هرزه نگاری در اینترنت و نقش پلیس در پیشگیری و مقابله با آنها، فصلنامه مطالعات اطلاعات و امنیت انتظامی.

نعمتی؛ محمدعلی، کرمی پور، مجتبی، چمناری، حسین (۱۳۹۲)، رابطه مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی در میان دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی و خوارزمی، مقاله پژوهشی.

نمازی، آسیه، همایون فر، حسن (۱۳۹۵)، سنجش مهارت ارتباط بین فردی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان پرستاری و مامایی، نشریه علمی پژوهش های سلامت محور.

نیک گفتار، مریم (۱۳۸۷). هوش هیجانی، سلامت عمومی و موفقیت دانشگاهی. مجله روانشناسی رشد، ۵(۱۹)، ۱۹۸-۱۸۷.

Brown, J. D., El-Toukhy, S. h, & Ortiz, R. (2014). Growing up sexually in a digital world;The risks and benefits of youth's sexual mdeia use. Oxford: Oxford University Press.

Duygu. (2013).Mutlu bayraktar, Elif, Polat hopcan, Sinan, Hopcan, (2013). “Adoption of Social Networks and loneliness situations of candidate teachers”, Sayt, pp.35-45.

Duygu. (2013).Mutlu bayraktar, Elif, Polat hopcan, Sinan, Hopcan, (2013). “Adoption of Social Networks and loneliness situations of candidate teachers”, Sayt, pp.35-45.

Heinrich/ L.M.(2016).The clinicl significance of loneliness:Aliterature review. Clinicl psychology review.26/295-718.

James AC, Daniel E, Alisha MS(2017). Substance use behaviors, mental health problems, and use of mental health services in a probability sample of college students. Addictive Behaviors;34(2):134-145.

Javad S, Hajar A, Azadeh N(2010). The relationship between resilience, motivational structure, and substance use. Procedia Social and Behavioral Sciences; (5): 1956-1960.

Jee HH, Su YK, Soojeong CB, et al. (2007). Depression and Internet Addiction in Adolescents. Psychiatric journal. 40: 424 - 430.

Jensen, S. (2018). Social Media Usage: The Impact on Feelings of Depression or Loneliness.

Jensen, S. (2018). Social Media Usage: The Impact on Feelings of Depression or Loneliness.

- Kim E, Kwak D.H., Yun M(2018). Investigating the effects of peer association and parental influence on adolescent substance use: A study of adolescents in South Korea. *Journal of Criminal Justice*; 38(1): 17-24.
- Ko, CH., Yen, JY., Chen, CS. (2008). Psychiatric Comorbidity of Internet Addiction in College Students: An Interview Study. 13:147-153.
- Li,T,&Zhang,L.(2016). How College Students' Internet Addiction are Related to Parental Rearing Patterns. *Psychological Science (China)*, 27(3), 662-663.
- Ling-yan,L.,Deng-HUA,& Ran,T.(2017).Family function of adolescents with excessive internet usage.*chinese mental health journal*,21(12) ,837-840.
- Lio .c.y.,& Kuo,F.y.(2017).A study of internet addiction through the lense of the interpersonal theory.*cyberpsychology &behavior*,10(6),799-804.
- Lio .c.y.,& Kuo,F.y.(2017).A study of internet addiction through the lense of the interpersonal theory.*cyberpsychology &behavior*,10(6),799-804.
- Matson, J. L., Rotatori, A. F., & Helsel, W. J. (1983). Development of a rating scale to measure social skills in children: The Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters (MESSY). *Behavior, Research and Therapy*, 21(4), 335-340.
- McMurrin, M. (2017). *The Psychology of Addiction*. Psychology Press Ltd., England.
- McWhirter, B. T., Besett-Alesch, T. M., Horibaata, J., Gat, I. (2002). Loneliness in high risk adolescents: The role of coping, self-esteem and empathy. *Journal of Youth Studies*, 5(1), 69-84.
- Nicholas Zill(2009),“Quality of Parent-Child Relationship, Religious Attendance, and Family tructure,Mapping America 48. See also Mapping America charts of U.S. patterns of viewing x-rated movies (Maps # 37 to 39) and adultery (Maps # 73 to 75).
- Park, s.k.Jae, ,Kim,j.y & Cho,C.B.(2018). Prevalence of internet addiction and correlations with family factors among South Korean adolescents.*Adolescence*, 43(172), 895-909.
- patrick f. fagan(2009) the effects of pornography on individuals, marriage, family and community, research synthesis • december .rs09k01.

The role of family functioning, loneliness and communication skills in predicting pornography addiction among students

Abstract:

The main purpose of this study was to investigate the role of family functioning, loneliness and communication skills in predicting student pornography addiction. The method of this study is descriptive-correlational. The statistical population of the present study is all male and female undergraduate students in Tehran in the academic year 1399-1399 and the sample size is 364 people who were selected using the available sampling method. Pornography (PPUS), Olson Family Adaptation and Correlation Assessment Scale (LACS), Loneliness Questionnaire (LS) and Barton Jay Communication Skills Scale (BCS) were used to analyze the data using software. spss24 was done.

The results showed that the effect of family functioning on students' pornography addiction was 0.340, loneliness was 0.171 and the effect of communication skills on students' pornography addiction was 0.321 ($p < 0.05$). Family functioning is an important aspect of the family environment that affects the physical, social and emotional health of children. What happens in the family, as well as how it works, can be a key factor in creating resilience and reducing current and future risks associated with unfortunate events and unfavorable conditions.

Keywords: Pornography, Family Function, Communication Skills, Loneliness